

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna ändras. Det föreslås att systemet med dyrortsklassificering förlängs med ytterligare två år.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2006. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006 och avses bli behandlad i samband med den.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) indelas kommunerna i två dyrortsklasser på basis av konstaterade skillnader i levnadskostnader. Oberoende av de skillnader i levnadskostnader som har konstaterats med hjälp av gjorda undersökningar kan dyrortsklassificeringen av vägande skäl också fastställas så att den dyrortsklass som tidigare fastställdes för en kommun inte ändras och att en tillräcklig regional enhetlighet för dyrortsklassificeringen beaktas.

Dyrortsklassificeringen fastställs av statsrådet på framställning av finansministeriet. Enligt gällande statsrådsbeslut om fastställande av allmän dyrortsklassificering av kommunerna (1090/1999) hör 62 kommuner till dyrortsklass I, dvs. till den dyrare dyrortsklassen. Övriga kommuner hör till dyrortsklass II.

Om kommunernas dyrortsklassificering föreskrevs första gången 1966 då dyrortsklassificeringen fastställdes för åren 1968—1973. Den gällande lagen om dyrortsklassificering gällde till en början åren 1974 och 1975. Lagens giltighetstid har förlängts upprepade gånger, senast 2003. Den nuvarande lagen gäller till utgången av 2005.

Enligt systemet med dyrortsklassificering är vissa sociala förmåner och delvis också löner högre i de kommuner som hör till dyr-

ortsklass I än i de kommuner som hör till dyrortsklass II. Socialskyddsförmåner som hör till dyrortsklassificeringen är folkpension, efterlevande makes familjepension, extra fronttillägg, särskilt stöd till invandrare, ersättningar för skada, ådragen i militär tjänst och militärunderstöd, utkomststödet grunddel samt vissa avträdelsestöd för lantbruksföretagare. Om gradering av dessa förmåner föreskrivs i den lagstiftning som gäller förmånerna. Dyrortsklassificeringen av löner baserar sig på arbets- och tjänstekollektivavtal. Tillämpningen av dyrortsklassificering på arbetsmarknaden är oenhetlig och inom många branscher har man frångått klassificeringen helt och hållet. I samband med övergången till nya lönesystem har man inom staten frångått dyrortsklassificeringen och dess betydelse har minskat också i de kommunala lönerna.

I motiveringen till regeringens proposition om förlängning av dyrortsklassificeringen till att gälla åren 2004—2007 (RP 267/2002 rd) konstaterades att en differentiering av inkomstöverföringar och löner i enlighet med de schematiskt definierade dyrortsklasserna lämpar sig dåligt för verksamhetsformerna i dagens samhälle. Av statsfinansiella orsaker föreslog dock regeringen att systemet med dyrortsklassificering förlängs till utgången av 2007.

Riksdagens grundlagsutskott ansåg i det utlåtande som det gav med anledning av regeringens proposition (GrUU 73/2002 rd) att

riksdagen i samband med behandlingen av propositionen har skäl att godkänna ett uttalande om att dyrortsklassificeringen bör slopas och kräva att bestämmelserna i de speciallagar som handlar om tillämpning av dyrortsklassificeringen skyndsamt upphävs. Enligt grundlagsutskottet är det nödvändigt för att ge ett sådant uttalande effekt att lagens giltighetstid förkortas väsentligt jämfört med vad som föreslås i 6 §. Utskottet hänvisade även till att det i de socialskyddsförmåner som är bundna vid dyrortsklassificeringen handlar om det grundläggande utkomstskyddet enligt 19 § 2 mom. i grundlagen och att problempunkterna i dyrortsklassificeringen med tanke på likställdheten också av denna orsak kan bli betydande med hänsyn till 106 § i grundlagen.

Riksdagen godkände en förlängning av lagens giltighetstid till utgången av 2005. Samtidigt godkände riksdagen ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen ser till att systemet med allmän dyrortsklassificering slopas senast vid utgången av 2005 och att bestämmelserna i de speciallagar som gäller tillämpning av dyrortsklassificeringen upphävs senast före utgången av 2005.

I ramarna för statsfinanserna åren 2006—2009 har slopandet av dyrortsklassificeringen dock förlagts till 2008. De ramar för utgifterna i statsbudgeten som fastställts för hela valperioden utgör en väsentlig del av regeringens finanspolitik. För att man skall kunna hålla sig inom de fastställda ramarna på det sätt som avtalats har man, på grund av de omfattande kostnadseffekterna, beslutat att förlägga slopandet av dyrortsklasserna till 2008. Slopandet av dyrortsklassificeringen är problematiskt särskilt då det gäller folkpensionerna, eftersom höjandet av folkpensionerna från dyrortsklass II till dyrortsklass I innebär en anslagsökning på närmare 120 miljoner euro i utgifter för förmånerna.

Statsfinansiella orsaker kräver sålunda fortfarande att den allmänna dyrortsklassificeringen av kommunerna förlängs med ytterligare två år, dvs. till utgången av 2007. Före

ingången av 2008 inleds beredningen av nödvändiga ändringar i förmånslagarna så, att systemet med dyrortsklassificering kan slopas från och med ingången av 2008. Då kommer de sociala förmåner som omfattas av systemet med dyrortsklassificering att höjas till nivån för dyrortsklass I. Eftersom största delen av folkpensionstagarna nu bor i kommuner som hör till dyrortsklass II stiger deras folkpension från ingången av 2008 med högst ca 20 euro i månaden. Då det gäller övriga sociala förmåner som ingår i systemet med dyrortsklassificering är effekten något mindre. I fråga om löner beror ändringarna på avtalen.

2. Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att möjliggöra att systemet fortsätter till utgången av 2007 på samma sätt som det har fungerat sedan 1968. Den föreslagna lagen har inga omedelbara ekonomiska verkningar jämfört med nuläget. Ett slopande av systemet med dyrortsklassificering på en gång skulle öka statens utgifter 2006 med ca 130 miljoner euro och kommunernas utgifter för utkomststöd med ca 10 miljoner euro.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Utlåtande om propositionsutkastet begärdes av social- och hälsovårdsministeriet, som inte hade något att anmärka mot utkastet. Propositionsutkastet behandlades också i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2006.

Med stöd av vad som anförts ovan förläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 6 § i lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 december 1973 om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) 6 §, sådan den lyder i lag (192/2003), som följer:

6 § _____ 2006 och 2007.
Denna lag gäller till utgången av 2007 och _____
tillämpas på dyrortsklassificeringen för åren _____ Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Helsingfors den 16 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Antti Kalliomäki*

Lag

om ändring av 6 § i lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 december 1973 om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) 6 §, sådan den lyder i lag (192/2003), som följer:

Gällande lydelse

Denna lag gäller till utgången av 2005
och tillämpas på dyrortsklassificering för
åren 2004 och 2005.

Föreslagen lydelse

Denna lag gäller till utgången av 2007
och tillämpas på dyrortsklassificeringen för
åren 2006 och 2007.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .